

Du kan om du vill - Lärares tankar om fostran till företagsamhet

Bettina Backström-Widjeskog, PeD

Novia, University of Applied
Sciences / Yrkehögskolan Novia
Vasa, Finland

bettinabw@novia.fi

www.novia.fi

www.netikka.net/bettinabw

Syfte:

- Öka förståelsen för innebörden i pedagogiskt entreprenörskap
- Lyfta fram hur lärare uppfattar, operationaliserar och förhåller sig till pedagogiskt entreprenörskap

Ekonomi → Pedagogik

Pedagogiskt entreprenörskap är en mångdisciplinär företeelse.

Den empiriska undersökningens uppbyggnad och aspekter

*Tolkning av lärares tankar om
företagsamhetsfostran*

4.2 Första innehållsorienteringen

**1. Vilken innebörd
tilldelar lärare fostran
till företagsamhet?**

4.3 Praxisorientering

**2. Hur anser lärare att de
kan stimulera elever
till företagsamhet?**

4.5 Värdemässig orientering

**3. Vilken
värdemässig
betydelse tilldelar
lärare fostran till
företagsamhet?**

4.4 Läroplansorientering

Delgivning av och reflektioner
kring företagsamhetsfostran
i läroplanen

4.6 Andra innehållsorienteringen

4.1 Bakgrundsfaktorer

Reflektioner kring
skolans primära
målsättning

Reflektioner kring
viktiga kvalifika-
tioner i arbetslivet

Sammanfattning av hur lärare definierar vad fostran till företagsamhet är.

(♀) Ada:

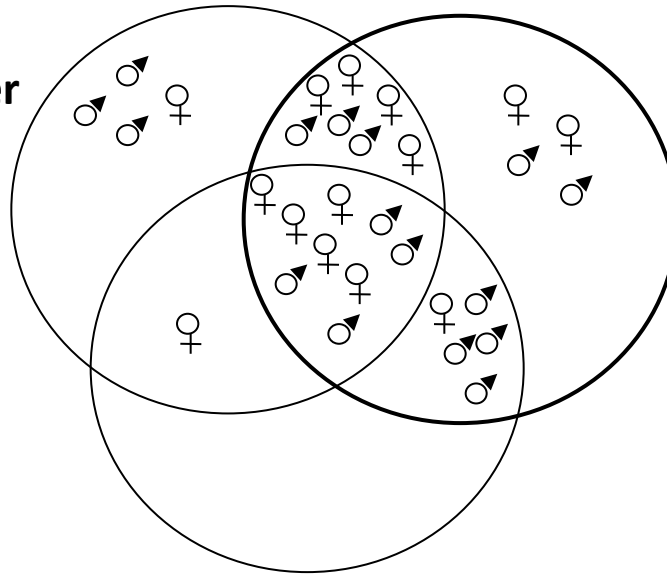
“Företagsamhet är inte snävt på det sättet att man grundar ett eget företag, utan företagsamhet kan ju vara att du skaffar dig ett jobb som anställd nånstans också - det krävs företagsamhet till det också.../../

*Jag vill se det som ett slags **helhetssyn** på allting, just att det inbegriper hela skolan och alla som jobbar här, att man kan samarbeta. För det handlar ju om de övergripande värdena som man har för skola och arbete. Nog är det viktigt att eleverna lär sig de här ämnena också, men att man då lär sig på ett sådant sätt att man kan använda det senare också! /../*

Det ska utgå från en själv, att man måste tro på vad man gör och ha självförtroende. Man måste ha ork att ta itu med sitt arbete. Det är företagsamhet för mig.”

Lärares svar på den första innehållsorienteringen: Vad är syftet med pedagogiskt entreprenörskap?

Utveckling av
personliga
egenskaper

Utveckling av
kvalifikationer för
företagande

Utveckling av
yrkeslivskännedom

(♀) Ines:

Nå det första som slår mig, är ju att vi ska ha dem att producera något.. bara för att de ska lära sig att ha ett företag.. och då är jag negativ (skratt).. På det sättet att de ska lära sig.. Jag tänker nu direkt på varor och förtjänst.. /../

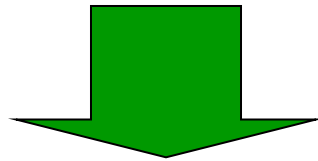
*Jag tänker på ett **konkret företag**, med ekonomiska kalkyler och allt möjligt sånt, och jag tycker **inte** att jag vill ha med det i grundskolans högre klasser. /../*

*Just den biten att ha **ett företag**, och att det bara ska gå ut på att **lära sig att förtjäna pengar, på det reagerar jag negativt**, det gör jag. /../*

Jag tycker inte om den ekonomiska biten, för jag tycker att allt är så krasst uppbyggt nu för tiden, att allt går ut på att vi ska ha företag för att förtjäna pengar.

Definitioner är väsentliga

- Variationer i hur man väljer att lyfta fram och definiera pedagogiskt entreprenörskap är centralt för hur det tolkas och implementeras i klassrummet

- Politiska institutioner och lärarutbildningar måste kunna erbjuda relevanta definitioner och ge skolsystemet förutsättningar och kvalifikationer för att implementera pedagogiskt entreprenörskap i utbildningen.

<p>Innehåll</p> <p>Typdrag (Lärandemål)</p>	<p>Kunskaper</p>	<p>Attityder</p>	<p>Förmågor</p>	<p>Pedagogisk syn</p>	<p>Karakteristiska drag i pedagogisk verksamhet riktad mot pedagogiskt entreprenörskap</p>
<p><i>Individuell företagsamhet</i></p>	<p>Självständig kunskapsutveckling, praktisk klokskap</p>	<p>Självförtroende, bejakar egna styrkor och svagheter</p>	<p>Initiativrik, självstyrande, kreativ, nyfiken, motiverad, målmedveten</p>	<p>Lärande är erfarenhetsbaserat, personligt och självstyrt</p> <p><i>Konstruktivism</i></p>	<p>Individualisering, och elevcentrering, livslångt lärande</p>
<p><i>Social företagsamhet</i></p>	<p>Sociala och kommunikativa kunskaper</p>	<p>Ödmjuk, empatisk och konstruktiv attityd</p>	<p>Socialt driftig, samarbetsvillig, vänlig, ansvarsfull, omdömesgill, originell</p>	<p>Lärande stimuleras i växelverkan med andra</p> <p><i>Sociokulturellt lärande</i></p>	<p>Problem- eller projektbaserat lärande, samarbetsmetoder</p>
<p><i>Funktionell företagsamhet</i></p>	<p>Entreprenöriella kunskaper, yrkeskunskaper</p>	<p>Tolerant gentemot risker och osäkerhet, optimistisk, beslutsam, möjlighetssökare</p>	<p>Handlingskraftig, resultatorienterad, profittänkande, risktagande, effektiv</p>	<p>Nyttobetonat, praktiskt lärande i autentisk miljö</p> <p><i>Situerat lärande Pragmatism</i></p>	<p>Samarbete med samhälle och näringsliv, produktions- och/eller företagsverksamhet, arbetslivsorientering</p>

Hur lär sig eleverna att bli företagsamma?

- Lärarna får definiera sina egna didaktiska utgångspunkter på hur de kan stimulera eleverna till företagsamhet
- Intressant vändpunkt
- Orden “företagsamhet” och “pedagogiskt entreprenörskap/forstran till företagsamhet “ har inte samma målsättning..

Forskaren: - *Hur kan elever stimuleras till att bli företagsamma?*

(♀) Hilde: - *Ja men, nu tänker jag ju på nåt helt annat förstås.. (skratt). . Nu tänker jag på det, att de kommer sig för att göra nånting, och då är väl nog det här med projekt.. Att de får tänka själva och ta reda på.. Att man inte serverar allting färdigt. Men .. sådär har jag aldrig tänkt förr!*

Researcher: - *Jaha?*

Hilde: - *Nä, alltså.. Jag har bara tänkt att de ska (lära sig att) bilda ett företag. Tänka sig! (skratt)*

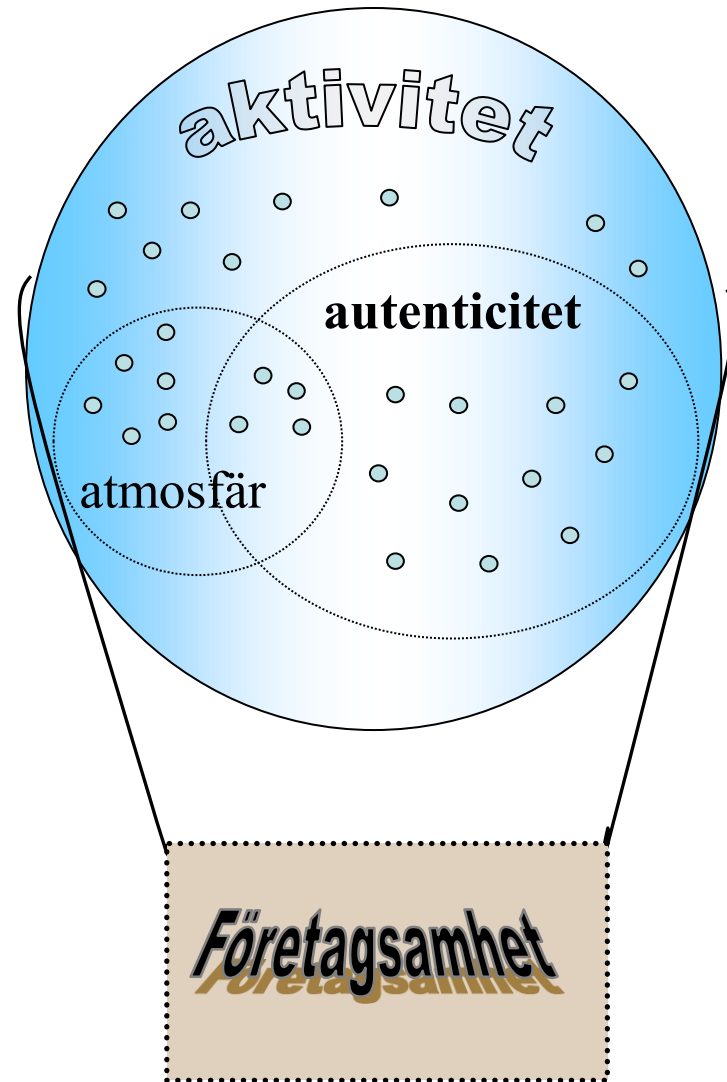
Hilde: - *Alltså det är ju en form av **egen aktivitet**. Inte behöver det väl vara så mycket mer invecklat än att eleverna ska vara intresserade utav det de gör, och **vågar** ta reda på, att inte vara rädd för det. För det är ju också en spärr, att liksom fara och söka de där böckerna eller människorna som man kan fråga av. En slags aktivitetsfostran, att **våga vara aktiv**.*

(♂) Leo:

Varje dumt brott mot skolans regler är ju egentligen ett tecken på företagsamhet. Att man bryter och vågar komma in på nåt nytt, för alla kan ju inte jobba som anställd på Nokia i framtiden /../ utan man behöver faktiskt nytänkande. Redan att tänka sig någonting nytt.. Och när de (eleverna) skriver, så skriver de ju alltid om någonting nytt, de hittar ju på någonting själva. Man kastar in dem i en situation att "du står i New York alldeles allena och du har inga pengar, men du kan ju språket – vad gör du". Då måste de ju vara så företagsamma att de klarar sig ur den situationen/../

Företagsamhet kan ju vara vilken människa som helst i vilken arbetsituation som helst. Oberoende vilken plats och vilket yrke man har i framtiden, (är det viktigt) att de själva vågar ta initiativ och faktiskt utföra arbetet, utan att någon hela tiden måste säga (till dem vad de ska göra) – för det måste ju vara väldigt tungt för en sån – att ständigt bara vänta (på instruktioner från någon) - man kan ju inte känna det meningsfullt! (Därför blir det så) viktig att man får ansvar för det (arbete man ska utföra) redan i skolan.

Hur kan du
stimulera elever till
att bli
företagsamma?

Sammanfattning av den praxisorienterade fokuseringen

Att inspirera till ett företagsamt förhållningssätt

1) Aktivitet

- Ge ansvar, inte servera
- Projekt, problemlösning, lek och praktiskt utförande
- Handledning

2) Autenticitet

- Kontakt med yrkeslivet
- Praktiskt utförande, "på riktigt"

3) Atmosfär

- Uppmuntran
- Bekräftelse

- Har du erfarenhet av lärare/ledare som skapat en ogynnsam atmosfär?

Hur har det påverkat dig?

- Hur får DU eleverna att känna sig?

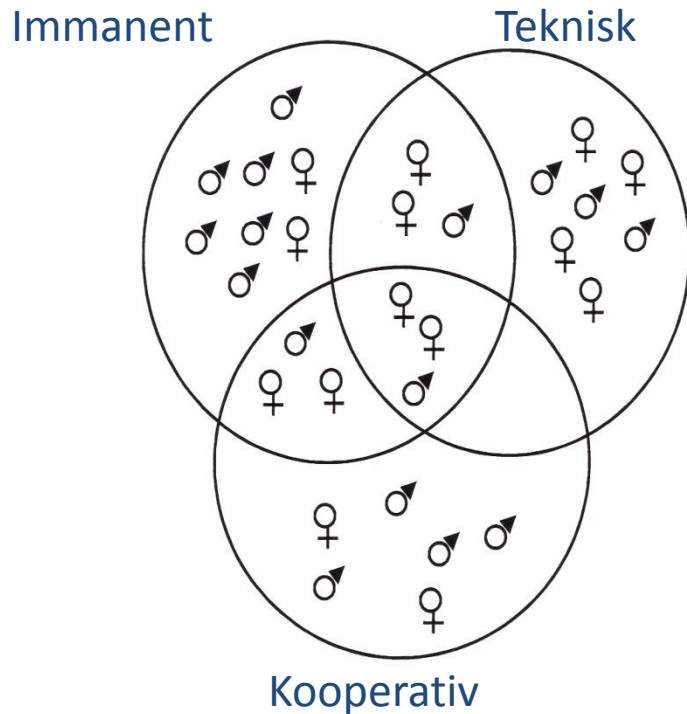
- Hur bemöter du misslyckanden?

Lärares attityder till pedagogiskt entreprenörskap

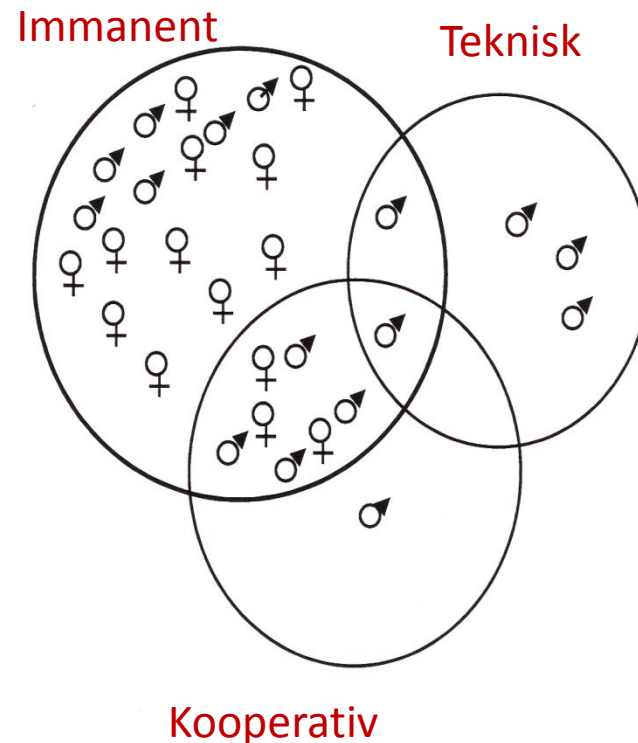
- Om lärarna upplevde deras första spontana definition på pedagogiskt entreprenörskap som “den sanna” och om denna stod i motsats till deras andra, “ideala (eftertänksamma) definition” ansågs pedagogiskt entreprenörskap inte vara av så stor betydelse i skolsammanhang.

Lärarnas definitioner på pedagogiskt entreprenörskap

Första
innehållsorienteringen
(fri association)

Andra
innehållsorienteringen
(ideala innebörden)

Lärarnas uppfattningar om syftet med pedagogiskt entreprenörskap

Första innehållsorienteringen (fri association)

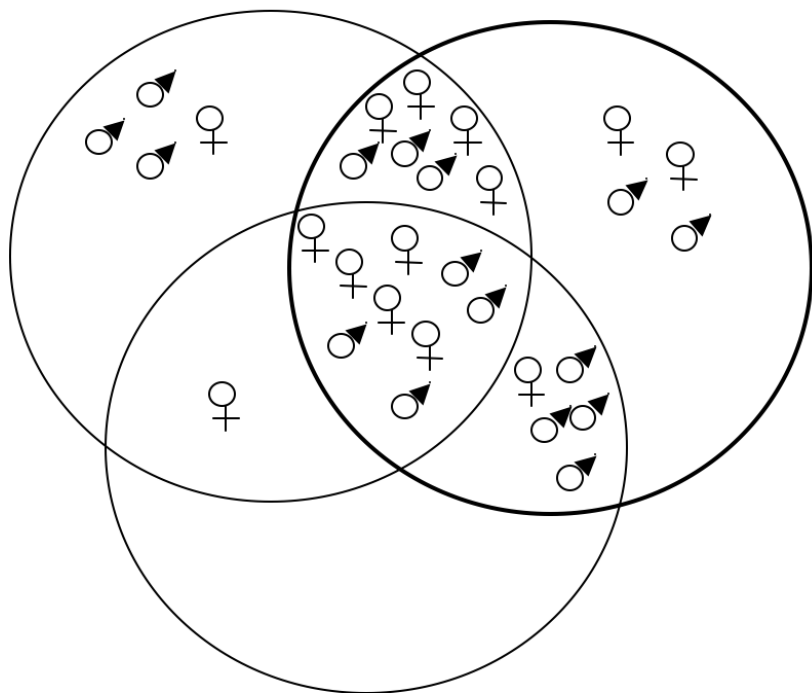
Andra innehållsorienteringen (ideala syftet)

Utveckling av personliga egenskaper

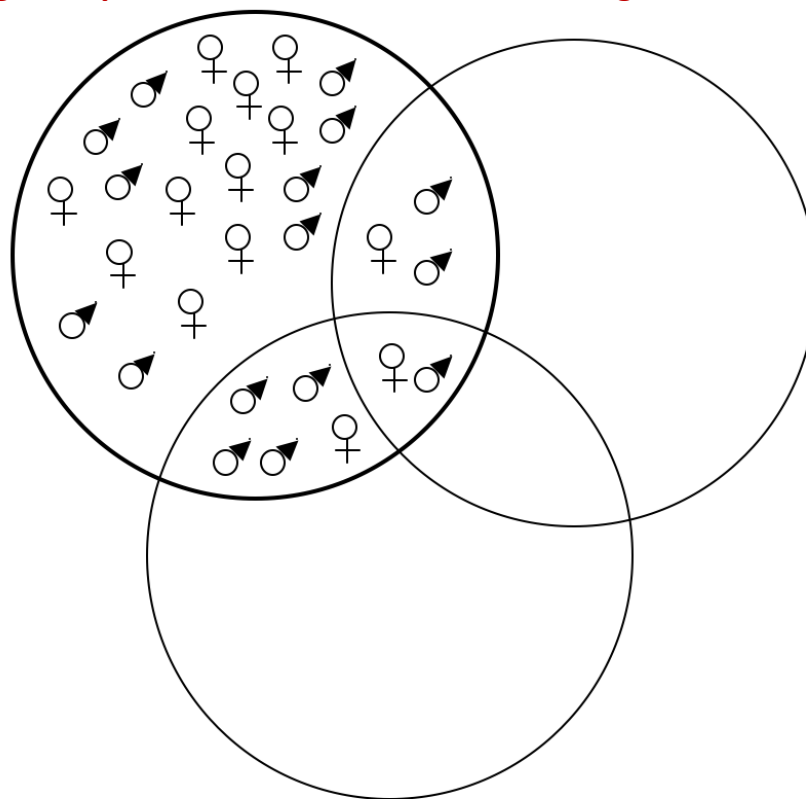
Utveckling av kvalifikationer för företagande

Utveckling av personliga egenskaper

Utveckling av kvalifikationer för företagande

Utveckling av yrkeslivskännedom

Utveckling av yrkeslivskännedom

(♀) Nancy:

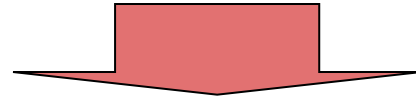
*Den här första paragrafen (i läroplanen) tycker jag (att) kommer in på det **som jag var rädd för** att det skulle handla om – att man kopplar ihop det med arbetsmarknaden /../*

Jag köper inte hela konceptet /../ Är det då viktigt att eleverna lär sig att handla med aktier, är det viktigt att eleverna lär sig det ena och det andra (inom affärsvärlden)? /../

*Överhuvudtaget.. det här med värderingar och elevernas **individuella utveckling och självkänedom** – det är ju DÄR vårt jobb ligger – sociala kompetensen.. Redan där har vi ett enormt jobb.*

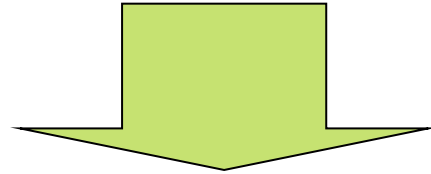
*Och det är väl det som jag tycker, att om man betonar vissa såna här... **ganska smala spår** för mycket så då... kanske vi försummar det här riktigt.. viktiga jobbet vi har att göra, som i sig är svårt nog.*

Osäkerhet – bristande kunskap och brist på didaktiska verktyg

Negativa attityder

Kunskap och begreppsliga verktyg

Internaliserad del av lärarnas professionella kompetens

I fortbildningssammanhang

- Fokusering på lärarnas kunskaper och attityder
- Stöd och uppmuntran
- Reflektioner på de pedagogiska värderingarna och pedagogiska målsättningarna
- Utveckling av konkreta begrepp och verktyg för planering, utvärdering och genomförande av pedagogiskt entreprenörskap i utbildningssammanhang

Skilj mellan att ha *kunskap* om företagsamhet och att *fungera* företagsamt!

Fokus ligger på *processen* – inte på resultatet!

- De redskap som läraren behöver utgår från *reflektioner* kring syfte, innehåll och framställning.

Företagsamt lärande bygger på ett humanistiskt bildningsideal

De kunskaper, attityder och förmågor som relateras till individuell och social företagsamhet har sin grund i humanistiska bildningsideal.

Läggs däremot tyngdpunkten ensidigt på funktionell företagsamhet, dominerad av nyliberalistiska värderingar är utgångspunkten inte längre individen och dennes behov, utan samhällets.

I detta fall underbygger inte pedagogiskt entreprenörskap det humanistiskt präglade arbetet, utan kan till och med försvaga detta arbete.

Ett pedagogiskt perspektiv

innefattar både en attityd och
en konkret verksamhet i det pedagogiska arbetet

Företagsamt lärande

- Från passivt/osjälvständigt handlande till aktivitet and autonomi
- Från ett fokus på resultat till ett fokus på processen
- Från reproduktion till kreativitet och nyskapande
- Från en fixering på inläring av detaljkunskap till förståelse av sammanhang, problemlösning och livslångt lärande.

Du kan om du vill!